

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Paars II
Swinkels, B.

Citation

Swinkels, B. (1998). Paars II. *Bestuurskundige Berichten*, 13(4), 20-22. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234189>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234189>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Paars II

B. Swinkels

Het heeft nog niet eens zo lang geduurd voordat ze met koningin Beatrix op de trappen van paleis Noordeinde stonden. Ongeveer drie maanden duurde het om een tweede kabinet Kok, 'Paars II', samen te stellen.

Zes PvdA-leden, zes VVD-leden en drie D66-leden zullen de komende jaren de Nederlandse staat gaan aanvoeren. Tijd om eens de ministeries langs te gaan en te kijken wie waar zit en welke problemen zich kunnen voordoen.

Algemene Zaken

Wim Kok (PvdA) wordt voor de tweede keer minister-president en tevens minister van Algemene Zaken. Zijn taak zal het zijn om de ministers bij elkaar te houden en de koers van het kabinet te bewaken. Dit zal echter moeilijker gaan dan tijdens het eerste paarse kabinet. In tegenstelling tot 'Paars I' telt 'Paars II' veel politieke zwaargewichten die zich niet zo snel de kaas van het brood zullen laten eten. Minister-president Kok zal dus zich meer als sterke leider moeten presenteren om de eenheid in de regering te bewaren.

Economische Zaken

De VVD'er Annemarie Jorritsma is naast minister van dit departement ook één van de twee vice-premiers van 'Paars II'. Zij was in het vorige kabinet minister van Verkeer en Waterstaat en heeft nu al aan haar opvolgster op dit departement laten weten dat de beslissing over de uitbreiding van Schiphol ook een zaak voor Economische Zaken is. Of deze opvolgster (Netelenbos, PvdA) er ook zo over denkt is nog maar de vraag. Gezien het feit dat Jorritsma als een beetje eigenwijs en ongeduldig te boek staat kan dit nog wel conflictstof opwerpen.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Els Borst (D66) is de tweede vice-premier in dit kabinet en zij is voor de tweede maal minister van VWS. Zorg is één van de speerpunten van 'Paars II' en daarom krijgt VWS er in deze kabinetsperiode een grote hoeveelheid geld bij. Hiermee moet Borst een

einde maken aan de lange wachtlijsten in deze sector, de uit de pan rijzende kosten van medicijnen en het gebrek aan personeel in ziekenhuizen en dergelijke. De huidige personeelsgroepen in de zorgsector zijn het wachten op meer collega's en salaris inmiddels beu, en het ziet er naar uit dat minister Borst nog een zware kluit aan dit probleem krijgt.

Binnenlandse Zaken

De ex-burgemeester van Rotterdam Bram Peper (PvdA) is hier nu de baas. Zijn vertrek uit Rotterdam was vrij onverwacht, en niet iedereen is er blij mee dat hij nu op Binnenlandse Zaken zit. Bij sommige mensen is hij niet al te geliefd vanwege zijn in hun ogen wat arrogante houding en manier van doen. Peper wordt in zijn nieuwe functie al meteen geconfronteerd met zijn verleden, want hij moet nu in de nasleep van de affaire Brinkman nog een rapport laten maken over het politiewezen en de rol van hemzelf als burgemeester!

Voorts krijgt hij te maken met de problemen van politie en criminaliteit, waar hij als Minister van Binnenlandse Zaken samen met zijn collega van Justitie over moet beslissen.

Verkeer en Waterstaat

Tineke Netelenbos (PvdA) wordt belast met de netelige zaak over de uitbreiding van Schiphol en de files in Nederland. De VVD vindt dat er te weinig geld uit wordt getrokken voor wegen en zij zal dus een ideale zondebok zijn voor de VVD als er straks nog steeds een fileprobleem zal zijn.

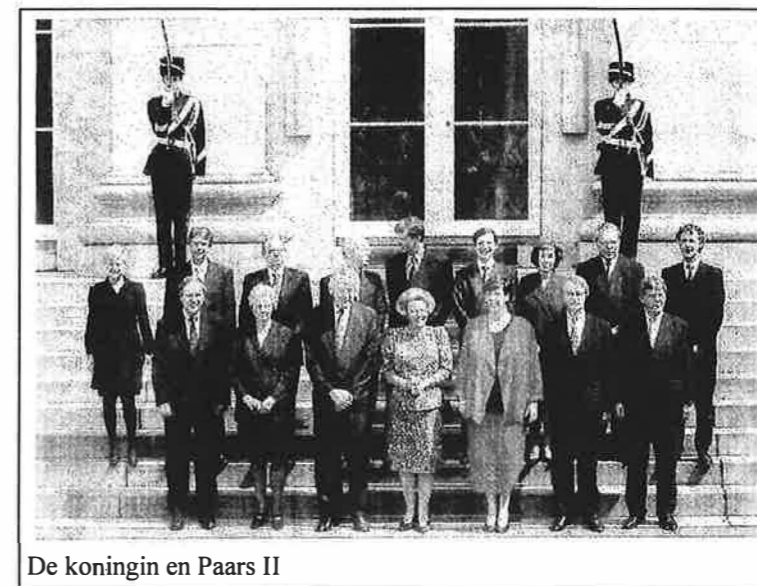
Financiën

De altijd vrolijke VVD'er Gerrit Zalm komt voor de tweede achtereenvolgende keer op dit ministerie. Ondanks zijn vrolijkheid weet hij beter dan wie dan ook dat de fundamenten voor het financiële kader van 'Paars II' op het nodige drijfzand zijn gebouwd. De aardgasbaten zullen tegenvallen en hij moet ook nog gedaan zien te krijgen dat Nederland minder kan gaan betalen aan de Europese Unie. Als dit niet lukt en de economie krijgt een tegenslag, dan zullen nieuwe bezuinigingen nodig zijn. Dit laatste geeft altijd de nodige politieke problemen.

zal de lastige taak krijgen in de voetsporen van Pronk te moeten treden. En, zoals uit het voorgaande stukje over VROM al blijkt, is minister Pronk niet geheel van plan zijn vroegere post met rust te laten. Voor Herfkens is het dus noodzakelijk dat zij zijn (ongewenste) inmenging weet tegen te houden, wil zij een eigen koers kunnen varen.

Justitie

Na het vertrek van Winnie Sorgdrager (D66) trekken de kruitdampen rond dit ministerie een beetje op, maar haar opvolger, Ben Korthals (VVD), zal een

De koningin en Paars II

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM)

Jan Pronk (PvdA) was de voorgaande twaalf jaar Minister van Ontwikkelingssamenwerking. Toen dit departement naar zijn smaak niet genoeg geld kreeg zei hij hier niet terug te willen keren. Nu hij op VROM terecht is gekomen vragen velen zich af of hij meer een 'beroepsminister' is dan een minister die zowel goede als slechte tijden niet uit de weg gaat. Zijn hart ligt echter nog bij zijn eerste departement en hij hield op de eerste dag van zijn ministerschap op VROM een toespraak over de situatie in Indonesië, en niet over milieu, wat te denken geeft voor de toekomst.

Ontwikkelingssamenwerking

Hier komt Evelien Herfkens (PvdA) te werken. Zij

moeilijke taak hebben om het geschonden vertrouwen tussen het Openbaar Ministerie en Justitie te herstellen. Voorts is Korthals samen met Peper van Binnenlandse Zaken verantwoordelijk voor de politie en daar zijn ook de nodige problemen te verwachten. Zie de toename van buitensporig geweld op straat bijvoorbeeld.

Defensie

Frank de Grave (VVD) wordt het niet echt makkelijk gemaakt. Nog geen week in zijn nieuwe functie en hij werd al geconfronteerd met nieuwe ontwikkelingen rond de Srebrenica zaak. Voorts mag hij een niet geringe hoeveelheid bezuinigingen doorvoeren. De Grave wacht de zeer moeilijke taak om deze uit te voeren en tegelijkertijd het moreel bij het defensiepersoneel hoog te houden. Voorts moet hij ervoor

zorgen dat de Nederlandse defensie door de bezuinigingen haar NAVO- en VN-taken kan blijven uitvoeren. Hoe dat met minder geld kan is ook bij de VVD zelf de vraag, en hierover zal de komende jaren nog veel over gedebatteerd worden.

Buitenlandse Zaken

Jozijs van Aartsen (VVD) mag er samen met zijn collega van Financiën Zalm voor gaan zorgen dat de Nederlandse betalingen aan de Europese Unie met 1,3 miljard moeten verminderen gedurende de komende vier jaren. Zonder deze 'bezuinigingen op Europa' worden de financiële fundamenten van het kabinet aangetast en ziet de toekomst er een stuk minder rooskleurig uit.

Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)

De ex-burgemeester Hayo Apotheker (D66) krijgt hier de taak om de inkrimping van de kippensector in goede banen te leiden. Hiernaast moet hij ook nog de verdere verkleining van de varkenssector afronden. Nu na de varkens de kippen aan de beurt zijn kan Nederland weer veel spanning in de landbouwsector verwachten aangezien veel voormalige varkensboeren nu in de kippen zitten.

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)

VVD-minister Loek Hermans volgt hier de bij veel studenten bekende Jo Ritzen op. In plaats van bezuinigingen krijgt Hermans echter meer geld dan zijn voorganger. Dit is echter grotendeels gereserveerd voor klassenverkleining en keerzijde is dat het HBO-onderwijs met een paar honderd miljoen minder moet zien te functioneren.

Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)

Voormalig SER-voorzitter Klaas de Vries (PvdA) zal bij gelijkblijvende of hogere economische groei het aantal uitkeringen zien dalen en de werkgelegenheid zien stijgen. Mocht dit echter niet het geval zijn dan heeft hij een probleem en zal hij bij minister Zalm van Financiën voor meer geld moeten aankloppen. Aangezien deze laatste daar, met het oog op het regeerakkoord, niet veel voor zal voelen kan De Vries nog met grote problemen komen te zitten.

Grote stedenbeleid en Integratie

Deze nieuwe ministerspost voor Roger van Boxtel (D66) is het resultaat van de eisen van D66, dat drie ministers in het nieuwe kabinet wilde hebben. Hoewel zij gezien de verkiezings- uitslagen hier niet echt recht op hadden, zeker in verhouding tot de resultaten van VVD en PvdA, is er uiteindelijk een nieuwe post gecreëerd om de formatie te redden. Van Boxtel moet echter genoeg geld van andere collega's zien te krijgen om te voorkomen dat hij er niet voor spek en bonen bij zal zitten.

Al met al lijkt het dat het nieuwe paarse kabinet het niet zo makkelijk zal krijgen als zijn voorganger. Conflictstof ligt er genoeg en de meeste ministers van dit kabinet zijn ervaren rotten die zich het gras niet zo makkelijk voor de voeten zullen laten wegmaaien. Het is voorlopig dan ook maar afwachten of de vier jaren zullen worden 'uitgezeten'.

Bob Swinkels
Student bestuurskunde in Leiden

WIL JIJ OOK

IN DE REDACTIE VAN DE

BESTUURSKUNDIGE BERICHTEN?

AARZEL NIET EN

KOM DAN LANGS IN DE B.I.L- KAMER!!!

Spiegelingen

door Mark Rutgers

Besturen is een serieuze zaak, zo ook de bestuurskunde. Zonder nu bijzondere betekenissen aan het achtervoegsel 'kunde' te hechten of ons vakgebied te reduceren tot een soort 'verhaalkunde' is er over serieuze zaken dikwijls veel te leren door deze minder serieus te benaderen. Daarbij valt te denken aan de (tegenwoordig vrij onbekende) strip Koning Hollewijn van Maarten Toonder waarin de 'ambtelijke molens' ooit figureerden als een constructie waar documenten in gaan aan de ene zijde en volledig voorzien van de benodigde stempels en zegels weer aan de andere zijde uitrollen. Meer inhoudelijke inzichten over het reilen en zeilen van het openbaar bestuur zijn te krijgen uit de 'echte' literatuur, zoals (natuurlijk) 'Het Bureau' van Voskuyl en de 'Inleiding tot de kennis van de ambtenaar' van A. Alberts. Ze roepen niet alleen een sfeer op die niet te vatten is in theoretische beschouwingen en tegelijkertijd het beeld van het openbaar bestuur dat in onze samenleving leeft.

Een curieuze tussenvorm betreffen wijze serieuze inzichten over-illustraties. Enkele daarvan hebben kers bereikt en worden aangehaald

Twee springen er in dit verband uit. Om te beginnen C. Northcote Parkinson's 'Parkinson's Law or the Pursuit of Progress' ('De wet van Parkinson') uit 1958. Deze 'wet' luidt: "Arbeid dijt uit naarmate er meer tijd beschikbaar is voor zijn voltooiing." Het geeft bijvoorbeeld in het hoofdstuk 'de belangrijkheidszeef' een formule om te bepalen waar de belangrijkste persoon op een cocktail party (tijdsbeeld vijftiger jaren!) te vinden is: in vak E/7 op een tijdstip tussen U + 75 en U + 90. Dit is dan ook de zogenaamde cocktail formule. Op zichzelf is het best aardig om het boekje op een zondag middag door te bladeren, maar achter de 'humor' gaat wel erg weinig inhoud schuil. Het is dan ook vooral interessant als een voorbeeld van literatuur met een hoog anti-ambtenaar gehalte. Ook daarvan moeten we als bestuurskundigen op de hoogte zijn..

Ongetwijfeld het beroemdste boekje in de categorie humoristische maar diepzinnig is het 'Peter Principle' uit 1969. In menig boek over organisaties is een verwijzing naar het boekje van